

Klagenemnda for offentlige anskaffelser

Saken gjelder: Avklaring eller retting av tilbud. Avvisning av leverandør. Avvisning av tilbud.

Innklagede kunngjorde en tilbudskonkurranse for anskaffelse av totalentreprise for rivning og sanering av Aursmoen skole. Klager anførte at valgte leverandør skulle ha vært avvist fra konkurransen, og at innklagede hadde foretatt ulovlige avklaringer med valgte leverandør. Anførselene førte ikke frem.

Klagenemndas avgjørelse 15. juni 2026 i sak 2025/1747

Klager: Miljøsanering Nord AS

Innklaget: Aurskog-Høland kommune

Klagenemndas

medlemmer: Kjersti Holum Karlstrøm, Hallgrim Fagervold og Sverre Nyhus

Bakgrunn:

- (1) Aurskog-Høland kommune (heretter *innklagede*) kunngjorde 1. juli 2025 en åpen tilbudskonkurranse for anskaffelse av totalentreprise for rivning og sanering av Aursmoen skole. Anskaffelsens verdi var estimert til 10 millioner kroner ekskl. mva. Tilbudsfrist var 31. august 2025.
- (2) Det var i konkurransegrunnlaget punkt 5.1 gitt ulike krav til tilbudets utforming:

«Oppsummering av tilbyders leveranse i tilbudet:

- *Tilbudsbrev med tilbudssum (hentet fra svardokument) og en tydelig beskrivelse av eventuelle forbehold samt en bekreftelse på at prosjektet kan overleveres senest 31.12.25*
- *Kontaktskjema*
- *Bekreftelse på kvalifikasjonskravene i kapittel:*

[...]

Manglende dokumentasjon fører til at tilbudet blir avvist.

- (3) Under punkt 3.2 i konkurransegrunnlaget var forhandlinger/dialog omtalt:

«Forhandlinger kan likevel bli gjennomført dersom oppdragsgiver, etter at tilbudene er mottatt vurderer det som hensiktsmessig. Utvelgelsen vil i så fall bli gjort etter en vurdering av tildelingskriteriene. Det presiseres at ingen leverandører kan forvente dialog om sitt tilbud og derfor må levere sitt beste tilbud.»

Postadresse:

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse:

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Telefon: +47 55 19 30 00 post@knse.no

- (4) Av konkurransegrunnlaget punkt 6.2 fulgte det at «[d]et totaløkonomiske mest fordelaktive tilbud velges etter en totalvurdering» ut ifra tildelingskriteriene «Pris, totalpris» vektet 70 prosent, og «Miljø» vektet 30 prosent.
- (5) Miljøkriteriet var delt inn i to underkriterier. Disse var henholdsvis «Miljøkrav 1 – sorteringsgrad på avfall (vekt 20%)», og «Miljøkrav 2 – utslipp fra tilbudte kjøretøy/maskiner (vekt 10%)».
- (6) Dokumentasjonskravet for «Miljøkrav 2» var at leverandørene skulle «fylle ut og levere inn en maskinliste som viser hvilke maskiner/kjøretøy som skal benyttes» til rivning av bygningsmasse og bortkjøring av avfall.
- (7) For å få uttelling under miljøkriteriet, skulle innklagede blant annet «evaluere tilbudene på bakgrunn av tilbudt drivstoffteknologi på de oppgitte maskiner/kjøretøy som skal benyttes i oppdraget». Leverandørene skulle få «poeng for drivstoffteknologi i henhold til tabell oppgitt i skjema i vedlegg 18».
- (8) Det var i vedlegg 18 – maskinliste – innledningsvis beskrevet at leverandørene skulle «oppgi alle maskiner med tilhørende drivstoffteknologier for de maskiner som skal benyttes på oppdraget». Leverandørene ble da bedt om å oppgi blant annet «[m]askinmerke/modell», «[t]ype maskin/kjøretøy», og «[d]rivstoffteknologi (1,2,3,4 el. 5)»
- (9) Under tabellen som leverandørene skulle fylle ut, var det et eget skjema med tittelen «Poeng for maskinenes drivstoffteknologi». Hver av de ulike typer drivstoffteknologiene var nummerert, slik at tallet korresponderte med det drivstoffteknologi-nummeret som leverandørene skulle fylle ut for hver tilbudte maskin/modell. Skjemaet så slik ut:

Drivstofftype	Vekting
1 Elektrisk	10
2 Hydrogen	9.5
3 Biogass	7
4 Biodrivstoff (HVO100 e.l.)	5
5 Fossilt	0

- (10) Før tilbudsfristens utløp mottok innklagede seks tilbud, herunder fra Miljøsanering Nord AS (heretter *klager*) og Totalriv AS.
- (11) I Totalriv AS' tilbud var det oppført to gravemaskiner av typen Volvo 300. Under feltet for «[d]rivstoffteknologi» hadde leverandøren oppgitt «3», for begge maskinene. Altså, at drivstoffteknologi til gravemaskinene var biogass.

- (12) Innklagede tildelte kontrakt til Totalriv AS (heretter *valgte leverandør*) 10. september 2025. I tildelingsbrevet ble klager informert at de hadde den tredje billigste prisen, men at de var best på miljø. I tildelingsbrevet var det også vist en evalueringsmatrise som anga poengsummene for leverandørene. Av matrisen fulgte det at klager oppnådde 1 vektet poeng for underkriteriet «*Utslipp kjøretøy/maskiner*», mens valgte leverandør oppnådde 0,51 under det samme kriteriet. Klager ble innstilt som nummer to, og hadde oppnådd en total poengsum på 9,30. Valgte leverandør vant med 9,45 poeng.
- (13) Tildelingsbeslutningen ble påklaget av klager 15. september 2025. Klager anførte at valgte leverandør hadde oppført to gravemaskiner av typen «*Volvo 300 som benytter biogass som drivstoffteknologi*». Klager skrev videre at disse gravemaskinene «*finnes ikke, og opplysningene er følgelig ikke riktig*». På bakgrunn av dette forelå det ifølge klager en avvisningsplikt. I tillegg anførte klager at valgte leverandør ikke hadde vedlagt kontaktskjema i tilbudet, og at dette også medførte plikt til å avvise valgte leverandør.
- (14) Innklagede besvarte klagen 18. september 2025. Klagen ble ikke tatt til følge, men det ble i klagesvaret blant annet bekreftet at valgte leverandør hadde gitt uriktige opplysninger i tilbudet sitt:
- «Det er korrekt at [Valgte leverandør] i sitt tilbud oppga to gravemaskiner av typen Volvo EC300 med biogass som drivstoffteknologi. Leverandøren har i ettertid bekreftet at dette skyldes en skrivefeil, og at korrekt drivstoff er biodiesel (HVO100) benyttet på Steg V-motor. Maskinene oppfyller kravene til miljøytelse og motorstandard som angitt i konkurransegrunnlaget.»*
- (15) Vedrørende det manglende kontaktskjemaet i valgte leverandørs tilbud, skrev innklagede:
- «[Valgte leverandør] vedla ikke et separat kontaktskjema, men all etterspurt kontaktinformasjon fremgikk av øvrige tilbudsdokumenter, herunder svardokument og tilbudsbrief. Kommunen vurderer at kravet til dokumentasjon er oppfylt, og at det ikke foreligger avvisningsgrunnlag.»*
- (16) Innklagede hadde i sitt klagesvar vedlagt eposter mellom innklagede og valgte leverandør. Av korrespondansen følger det blant annet at innklagede i epost 16. september 2025 ba valgte leverandør om å bekrefte eller avkrefte forholdene som klager hadde anført knyttet til drivstoffteknologien til tilbudte gravemaskiner.
- (17) Valgte leverandør besvarte forespørselen slik:
- «Vedr. drift av gravemaskiner. [Valgte leverandør] har tilbedt drift med biogass. Dette beror på en incurie. Vi viser til at konkurransegrunnlaget åpner for å bytte maskiner. Vi tilbyr utførelse med tilsvarende eller mer miljøvennlig maskinpark.*
- Vi bekrefter dermed at det er en skrivefeil i vårt tilbud, men samtidig understreker vi at vi kan tilby utførelse med tilsvarende eller bedre miljøteknologi enn det som kommer frem i vårt tilbud.»*
- (18) Vedlagt klagesvaret til innklagede, lå også en ny evaluering. Av denne nye evalueringen fulgte det at valgte leverandør ble gitt 9,303 poeng, og at klager fikk 9,297 poeng.
- (19) Klager påklagde på nytt tildelingsbeslutningen i brev 19. september 2025. Det ble blant annet påpekt at det ikke var samsvar mellom det valgte leverandør hadde informert om

drivstoffteknologi i epostkorrespondansen, og det innklagede informerte klager om i sitt klagesvar 16. september 2025. Klager stilte spørsmål ved hvor innklagede hadde fått opplysningene om at valgte leverandør tilbød biodiesel istedenfor biogass.

- (20) Innklagede besvarte klagen i brev 22. september 2025. I brevet ble det opplyst at valgte leverandør hadde kontaktet innklagede på telefon 16. september 2025, og opplyst at «[valgte leverandør] ... ved en feil hadde kryssset av på Biogass istedenfor Biodrivstoff».
- (21) Innklagede kontaktet valgte leverandør i epost 25. september 2025 og ba om å få bekreftet [...] hvilken type drivstoff de maskinene som er tilbudt i denne anskaffelsen bruker» (innklagedes egen understrekning).
- (22) Valgte leverandør besvarte forespørselen samme dag:

«Vel, som tidligere nevnt så har vi bekreftet at det var en skrivefeil i vårt tilbud. Vi kryssset av for biogass, men det skulle vært biodiesel. De maskinene som er tilbudt går på biodiesel.

Så får vi håpe at ny utregning (nå med biodiesel) fremdeles går i vår favør.

Jeg håper på forståelse at dette er en skrivefeil og ikke et forsøk på noe annet.»

- (23) Klagen ble brakt inn for Klagenemnda for offentlige anskaffelser 24. november 2025. Klagebehandling startet 4. desember 2025, jf. forskrift 15. november 2002 nr. 1288 om klagenemnd for offentlige anskaffelser (heretter *klagenemnds forskriften*) § 13 siste punktum.
- (24) Kontrakt med valgte leverandør ble inngått 30. september 2025.
- (25) Nemndsmøte i saken ble avholdt 15. juni 2026.

Anførsler:

Klager har i det vesentlige anført:

- (26) Valgte leverandør skulle vært avvist som følge av at det er gitt uriktige opplysninger i tilbudet, jf. anskaffelsesforskriften § 9-5 tredje ledd. Valgte leverandør har bevisst oppgitt feilaktig at deres gravemaskiner av typen Volvo 300 benytter biogass. Slike gravemaskiner finnes ikke. Selv om bestemmelsen etter sin ordlyd bare gir en avvisningsrett, tilsier både lovens formål og grunnleggende anskaffelsesrettslige prinsipper at innklagede også hadde en avvisningsplikt.
- (27) Det forelå også en avvisningsplikt som følge av at valgte leverandør ikke leverte kontaktskjemaet i tilbudet sitt. Slik konkurransegrunnlaget er utformet, forelå det en automatisk avvisningsgrunn dersom denne dokumentasjonen ikke forelå.
- (28) Innklagede har foretatt ulovlige avklaringer med valgte leverandør. Etterprøvnbarhetsprinsippet er brutt ved at det er gjennomført en udokumentert avklaringsrunde. Prinsippet om likebehandling er også brutt ved at valgte leverandør fikk en ensidig mulighet til å forbedre sitt tilbud.

Innklagede har i det vesentlige anført:

- (29) Det bestrides at innklagede hadde en plikt til å avvise valgte leverandør. Anskaffelsesforskriften § 9-5 tredje ledd bokstav b gir bare en avvisningsrett dersom vilkårene er oppfylt. Innklagede har ikke hatt noen grunn til å konkludere med at feilen i valgte leverandørs tilbud skyldes noe annet enn en inkurie. Under enhver omstendighet forelå det ingen plikt til å avvise valgte leverandør i medhold av bestemmelsen.
- (30) Innklagede hadde heller ikke avvisningsplikt på bakgrunn av at det ikke var innlevert et særskilt «*kontaktskjema*» i tilbudet. Kontaktinformasjonen til valgte leverandør kommer frem både på tilbudsforsiden og andre steder i tilbudet. Subsidiært anføres det at det vil være i strid med forholdsmessighetsprinsippet å avvise valgte leverandør på bakgrunn av dette forholdet.
- (31) Avklaringene med valgte leverandør var i tråd med anskaffelsesregelverket. Skjemaet som ble benyttet for evalueringen av drivstoffteknologien, måtte fylles ut manuelt, og utformingen gir en risiko for feiltasting da man skal oppgi en kode fra en støttetabell, ikke navnet på drivstoffteknologien. Dialogen er dokumentert gjennom epostkorrespondansen som klager har fått innsyn i. Prosessen har vært dokumentert innenfor de krav som saklig kan oppstilles i en avklaringsrunde.
- (32) Likebehandlingsprinsippet er ikke brutt. Det har aldri vært tvil om hvilke maskiner som ble tilbudt. Valgte leverandør fikk ikke forbedret tilbudet sitt. Rettingen innebar at valgte leverandør fikk redusert sin score i evalueringen.

Klagenemndas vurdering:

- (33) Klager har deltatt i konkurransen, og har saklig klageinteresse, jf. forskrift om klagenemnd for offentlige anskaffelser § 6. Klagen er rettidig. Konkurransen gjelder totalentreprise for rivning og sanering av Aursmoen skole, som er en bygge- og anleggsanskaffelse. Anskaffelsens verdi er estimert til kroner 10 millioner kroner ekskl. mva. I tillegg til lov 17. juni 2016 nr. 73 om offentlige anskaffelser (heretter *loven*) følger anskaffelsen forskrift 12. august 2016 nr. 974 om offentlige anskaffelser (heretter *forskriften*) del I og del II, jf. forskriften §§ 5-1 og 5-3.

Avvisning av valgte leverandør

- (34) Klagenemnda tar først stilling til om innklagede var forpliktet til å avvise valgte leverandør på bakgrunn av at det var oppgitt feil drivstoffteknologi.
- (35) Det følger av forskriften § 9-5 tredje ledd bokstav b at oppdragsgiver «*kan*» avvise en leverandør som «*mangler den nødvendige integritet som kontraktspart*». Bestemmelsen gir oppdragsgiveren en avvisningsrett dersom det er dokumentert forhold som viser at valgte leverandør ikke innehar nødvendig integritet som kontraktspart. Slik klagesaken er opplyst, kan ikke klagenemnda se at valgte leverandør bevisst har forsøkt å villeda innklagede. Det er av valgte leverandør oppgitt at de tilbød gravemaskin av type Volvo 300. Dette har de skrevet inn selv. Feilen består i at valgte leverandør oppga «3» istedenfor «4» i utfyllingen av drivstoffteknologi. Klagenemnda kan ikke se at en slik feil innebærer at valgte leverandør ikke innehar nødvendig integritet som kontraktspart. Bestemmelsen gir uansett en avvisningsrett og ikke en plikt til å avvise. Det er på det rene at innklagede ikke har avvist valgte leverandør. Nemnda kan heller ikke se at de grunnleggende prinsippene i loven § 4 under enhver omstendighet innebærer at

innklagede var forpliktet til å avvise valgte leverandør. Klagers anførsler om dette har ikke ført frem.

- (36) Klagenemnda tar så stilling til spørsmålet om det forelå en avvisningsplikt som følge av at valgte leverandør angivelig har levert mangelfull dokumentasjon i tilbudet sitt.
- (37) Som det følger av forutberegnelighets-, og likebehandlingsprinsippet i loven § 4 må innklagede, på lik linje med leverandørene, følge de føringene og krav som er angitt i konkurransegrunnlaget, se eksempelvis klagenemndas avgjørelse i sak 2025/1402 avsnitt 149. Utgangspunktet for tolkningen av anskaffelsesdokumentene er hvordan det fremstår for rimelig opplyste og normalt påpasselige leverandører, se for eksempel Høyesterett sin avgjørelse i HR-2022-1964-A Flage Maskin avsnitt 50.
- (38) Av konkurransegrunnlaget punkt 5.1 fulgte det en rekke krav til tilbudets utforming, herunder et «[k]ontaktskjema». Etter oppstillingen av ulike krav til tilbudet, var det gitt følgende formulering: «*Manglende dokumentasjon fører til at tilbudet blir avvist*». Etter ordlyden forelå det en ubetinget avvisningsplikt dersom tilbudet var levert med «*manglende dokumentasjon*».
- (39) I anskaffelsesdokumentene var det ikke noe eget vedlegg som het «[k]ontaktskjema». Dette tilsier at leverandørene ikke var forpliktet til å fylle ut et eget skjema med nærmere informasjon om kontaktpersonene sine. En rimelig opplyst og normalt påpasselig leverandør måtte derfor forstå at det var tilstrekkelig at slike opplysninger fremgikk på en hensiktsmessig måte av tilbudet, og det gjorde det. Valgte leverandør har dermed ikke inngitt manglende dokumentasjon. Klagers anførsel om dette har ikke ført frem.

Lovligheten av avklaringen

- (40) Klagenemnda vurderer så om innklagede har brutt anskaffelsesregelverket ved å legge til grunn at valgte leverandør tilbød biodrivstoff istedenfor biogass. Klager har anført en rekke forhold. Nemnda vurderer først anførselen om brudd på likebehandlingsprinsippet.
- (41) Etter forskriften § 9-3 første ledd kan oppdragsgiver i en åpen tilbudskonkurranse ha dialog med leverandørene, som kan «*gjelde alle sider ved tilbudene og andre mottatte dokumenter eller opplysninger og kan blant annet omfatte avklaringer og forhandlinger*». Bestemmelsen gir etter sin ordlyd ingen begrensninger i hva som kan forhandles om, eller hva dialog skal kunne resultere i.
- (42) Formålet bak adgangen til dialog er omtalt av fiskeri- og næringsdepartementet i Prop.51 L (2015-2016) punkt 8.1. Bestemmelsen åpner for at leverandører og oppdragsgivere kan gå i dialog «*når det er behov for det for å få til en god anskaffelse*», herunder for å «*få ryddet misforståelser og avvik av veien uten risiko for å bryte et forhandlingsforbud*». Det er altså en vid adgang for oppdragsgivere å kommunisere med leverandørene om tilbudene sine, herunder ved å la leverandørene forbedre tilbud, rette avvik og oppklare eventuelle misforståelser.
- (43) I forskriften § 9-2 annet ledd første er det videre påpekt at oppdragsgiveren «*kan ha dialog med en eller flere leverandører*». Det er altså adgang til å kun avklare misforståelser og avvik med én leverandør. Begrensningen ligger imidlertid i at det i annet punktum står at en eventuell utvelgelse må skje i samsvar med «*likebehandlingsprinsippet*». Kravet til likebehandling må innebære at oppdragsgiveren

ikke kan forskjellsbehandle leverandørene, med mindre det foreligger saklig begrunnelse for forskjellsbehandlingen, se til sammenligning EU-domstolens forente saker C-21/03 og C-34/03 (*Fabricom*) avsnitt 27 som gjelder for anskaffelser over EØS-rettslig terskelverdi.

- (44) Etter det opplyste innebar dialogen at valgte leverandør fikk avklare at de ved en feil hadde oppført Volvo 300-maskiner med drivstoffteknologien biogass. Ettersom det ikke finnes Volvo 300-maskiner med biogass, var dette en feil ved tilbudet som ble rettet. Etter avklaringene fremkom det at riktig drivstoffteknologi var biodrivstoff. Rettingen innebar at valgte leverandør fikk dårligere uttelling i tilbudsevalueringen.
- (45) Det er ikke opplyst at andre leverandører hadde oppgitt feil eller hadde uklarheter ved tilbudene sine. Likebehandlingsprinsippet innebar derfor ikke en forpliktelse for innklagede å avklare eventuelle feil ved tilbudene til øvrige leverandører. Dialogen er gjennomført i tråd med likebehandlingsprinsippet. Klagers anførsler om dette har ikke ført frem.
- (46) Klagenemnda tar så stilling til hvorvidt dialogen overholdt kravet om etterprøvbarehet.
- (47) I forskriften § 9-2 er det ikke gitt noen formkrav til hvordan en eventuell dialog skal gjennomføres. Utgangspunktet må derfor være at det er opp til oppdragsgiver selv å avgjøre hvordan dialogen skal gjennomføres, herunder om det skal foregå ved fysisk oppmøte, på telefon e.l., se eksempelvis Marianne Dragsten, *Anskaffelsesforskriften: Kommentartutgave*, § 9-3. Dialog i tilbudskonkurranser, Juridika, sist ajourført 01. september 2019.
- (48) Prinsippet om etterprøvbarehet i loven § 4 innebærer imidlertid at deltakerne i en konkurranse skal ha mulighet til å forvisse seg om at anskaffelsesprosessen har skjedd i henhold til regelverket. Dette innebærer at oppdragsgiver må sørge for at viktige beslutninger i anskaffelsesprosessen dokumenteres.
- (49) Det er sentralt for leverandørene at innholdet av eventuelle forhandlinger/dialog dokumenteres, slik at leverandørene gis mulighet til å påklage eventuelle brudd på de regler som gjelder for forhandlingsadgangen etter forskriften § 9-2.
- (50) I foreliggende sak har dialogen foregått delvis på epost, og delvis på telefon. Innklagede tok kontakt med valgte leverandør på epost 16. september 2025. I eposten ble valgte leverandør bedt om å bekrefte eller avkrefta hvorvidt de tilbød gravemaskiner med biogass. Valgte leverandør besvarte eposten ved å vise til at det var feil at de tilbød maskiner med biogass, og at de kunne tilby utførelse med «*tilsvarende eller bedre miljøteknologi*». Innklagede har forklart at valgte leverandør så ringte til innklagede, og i denne muntlige dialogen ble det avklart at de tilbød biodrivstoff istedenfor biogass. Det ble ikke ført referat av telefonsamtalen. Innklagede har imidlertid på epost 25. september 2025 bedt om en bekreftelse på hvilken type drivstoff de maskinene som er tilbudt i konkurransen, bruker. Dette ble besvart av valgte leverandør samme dag. I eposten fra valgte leverandør står det «*Vel, som tidligere nevnt så har vi bekreftet at det var en skrivefeil i vårt tilbud. Vi krysset av for biogass, men det skulle vært biodiesel. De maskinene som er tilbudt går på biodiesel*». Etter klagenemndas syn er dialogen, på bakgrunn av det ovennevnte, tilstrekkelig dokumentert.

- (51) Avklaringene er etter nemndas syn foretatt i tråd med kravet om etterprøvbarhet i loven § 4. Klagers anførsler har med dette ikke ført frem.

Konklusjon:

Aurskog-Høland kommune har ikke brutt regelverket for offentlige anskaffelser ved å inngå kontrakt med Totalriv AS.

For Klagenemnda for offentlige anskaffelser,

Hallgrim Fagervold

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur